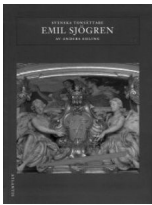

Hartmann selvst, wie sein Brief von 1891 an Angul Hammerich zeigt (Nr. 1326 in Inger Sørensens Edition der Hartmann-Korrespondenz). Bei aller Machtfülle, die Gade für seine Ziele einzusetzen wusste (andernfalls hätte er kaum das Kopenhagener Musikleben auf ein internationales Niveau heben können), fehlt aber in den Briefen jeglicher Hauch maliziöser Aussagen gegen oder über Kollegen, Freunde oder Bekannte. Auch in seiner Integrität war der klein gewachsene Gade eine herausragende Persönlichkeit.

Inger Sørensens höchst verdienstvolle, vom Kieler Literaturwissenschaftler Dieter Lohmeier betreute Ausgabe der Korrespondenz Niels W. Gades bietet endlich der Wissenschaft wie einem musikhistorisch breiter interessierten Publikum die dauerhafte Gelegenheit, biographisches, schaffensgeschichtliches und musikkulturelles Wissen zu vermehren und in die Formung der Bilder vom dänischen, deutschen und europäischen Musikleben der Jahre 1836–1891 einzubeziehen.

Siegfried Oechsle

Anders Edling

Emil Sjögren

Kungl. Musikaliska Akademiens skriftserie, 116

Stockholm: Atlantis, 2009

227 pp., illus.

ISBN 978-91-7353-327-0

SEK 185

Kaster man et blik på de seneste to eller tre årtiers danske musikforskning, fremgår det, at antallet af biografier af danske 1900-tals komponister er yderst begrænset. Carl Nielsen er selvfølgelig en eklatant undtagelse, men derudover venter talrige danske komponister på at blive taget under behandling; man kan nævne betydelige navne i flæng: Fini Henriques, Louis Glass, Hakon Børresen, Peder Gram, Ebbe Hamerik, Svend Erik Tarp, Vagn Holmboe, Niels Viggo Bentzon, Leif Kayser. Incitamentet til at gøre noget ved sagen synes ikke i særlig høj grad at være til stede, og derfor er det tankevækkende at kaste blikket over på den anden side af Øresund. I Sverige har man nemlig draget konsekvensen af, at der mangler et stort antal moderne biografier over svenske komponister fra samme periode.

På initiativ af Ständige Sekretären i Kungl. Musikaliska Akademien, Åke Holmquist, påbegyndte akademiet i 2006 udgivelsen af en serie biografier om svenske 1900-talskomponister. Der er foreløbig udkommet bind om Hilding Rosenberg, Lars Johan Werle, Ingvar Lidholm, Lars-Erik Larsson, Emil Sjögren og Bo Nilsson; de skal modvirke billedet af, at Sverige savner musikalske personligheder med "sjælvstændig lyskraft", som det udtrykkes i forordet til seriens enkelte bind. Her skal der fokuseres på et af de nyeste bind, Anders Edlings biografi om Emil Sjögren.

Edling, der er leder af Håndskriftssamlingen på Uppsalas Universitetsbibliotek, udgav i 1982 sin disputats *Franskt i svensk musik 1880-1920. Stilpåverkan hos paristuderande tonsättare och särskilt hos Emil Sjögren*. Behandlingen af Sjögrens musikalske stil støtter sig her til et righoldigt materiale af nodeeksempler, som gør bogen til en guldgrube for enhver, der søger dokumentation af fransk indflydelse i periodens svenske musik.

Herlighedsværdien i den nye bog er selvsagt fremlæggelsen af en detaljeret biografi. Ud fra et dansk synspunkt er det interessant at læse om Sjögrens nære venskab med P.E. Lange-Müller. Edling støtter sig her bl.a. til sidstnævntes upublicerede dagbøger i Det Kongelige Bibliotek. Det er ikke mindst som vokalkomponist, Sjögren huskes, og blandt hans sange

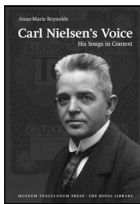
findes en række med tekster af J.P. Jacobsen og Holger Drachmann. I det hele taget havde Sjøgren stærke forbindelser til København, hvor han fik mange af sine kompositioner udgivet hos Henrik Hennings.

Efter læsningen af Edlings bog forstår man, hvor centralt Emil Sjøgren var placeret i sin samtids svenske musik. Han skrev en lang række klaverværker, megen kammermusik, hvoriblandt de fem violinsonater er hovedværker, nogle få og til gengæld vægtige orgelværker, men stort set ingen orkesterværker. Ligesom for Lange-Müller gælder det for Sjøgren, at sangene (romancerne) formodentlig var hans egentlige domæne.

Det har været hensigten, at komponistseriens biografier “inte kræver några avancerade förkunskaper”, som det hedder i forordet. Denne beslutning har to følger; for det første har forfatteren måttet give afkald på fodnoter, men har i stedet efter hvert kapitel en kort tekst, hvor anvendte kilder og litteratur bliver oplyst. For det andet har forfatteren ikke haft mulighed for at benytte nodeeksempler. Til gengæld leverer Edling klare og instruktive beskrivelser af de enkelte værker, og han forsyner løbende læseren med titler på indspilninger, hvor man kan få klingende eksempler på Sjøgrens kunst. Men dels vil sådanne indspilninger ofte være svære at opdrive, dels er Sjøgrens musik i en vis forstand klangkunst, hvorfor man oprigtig savner nodeeksempler til at støtte læsningen på.

Når dette er sagt, er det en fornøjelse at sidde med den smukt layoutede og trykte bog, og efter læsningen føler man sig grundigt informeret om en af Sveriges betydeligste komponister og hans musik. Og tilmed kaster bogen lys ind over relativt ubeskrevne områder af dansk musikhistorie.

Claus Røllum-Larsen

Anne-Marie Reynolds

Carl Nielsen's Voice. His Songs in Context

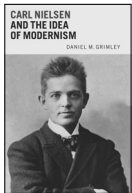
Danish Humanist Texts and Studies, 38

Copenhagen: Museum Tusulanum Press / The Royal Library, 2010

371 pp., illus., music exx.

ISBN 978-87-635-2598-5

DKK 340, EUR 46

Daniel M. Grimley

Carl Nielsen and the Idea of Modernism

Woodbridge: The Boydell Press, 2010

xix + 314 pp., illus., music exx.

ISBN 978-1-84383-581-3

GBP 50, USD 80

Two important books on Nielsen were published in 2010. Quite remarkably both these books are written by native English speakers who learned Danish in order to study Nielsen. They confirm the trend that Nielsen scholarship has moved beyond the point where Nielsen has to be introduced outside Denmark as a fairly unknown, exotic composer of the Northern outskirts of Europe. These contributions consider Nielsen an established composer quite well-known, at least as a symphonist, on equal range with contemporaries like Sibelius. International Nielsen scholarship goes back to Robert Simpson's *Carl Nielsen. Symphonist* (1952, 2nd edn. 1979), but until the 1990s publications in English were more often than not based on Danish scholarship. Mina Miller's *The Nielsen Companion* (1994) was a major contribu-